

PODESZŁY (28) *part praet act*

o oraz e jasne.

sg m N podeszły (4). ◇ G podeszł(e)go (2). ◇ D podeszł(e)mu (1). ◇ A podeszł(e)go (1). ◇ f N (*attrib*) podeszła (1), (*praed*) podeszła (3). ◇ D podeszł(e)j (1). ◇ A podeszłą (1). ◇ I podeszłą (1). ◇ n N podeszł(e) (2). ◇ pl N m pers podeszli (2). *subst* podeszł(e) (3). ◇ G podeszłych (3). ◇ D podeszłym (1). ◇ A m pers podeszł(e) (1). ◇ I m podeszłymi (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII(XVIII) – XVIII w.

I. W funkcji przymiotnika (25) :

1. Posunięty, zaawansowany (20) :

Wyrażenie: »w szaleństwie, w szalonym rozumie podeszły« = *dementia propectus Vulg; propectus mente PolAnt (1:1):* [...] máiąc Hetmánem nieiákie⁸⁰ tyránná/ dobrze á rownie thak w lećiech iáko w ífaleńftwie podefle⁸⁰. *Leop 2.Mach 4/40; BibRadz 2.Mach 4/40.*

a. Stary (18) :

Wyrażenie: »podeszły w leciech (swoich a. swych), we dniach swych; podeszłe lata« = *propectus aetate PolAnt, Cn; affecta aetas Mącz; affecta a. exacta a. ingravescente a. senecta aetate, annos, annosus, cascus, consitus senectute, defectus aetate, exactae aetatis, grandaevus, grandis a. pergrandis natu, gravis (aetate), longius aete propectus maturus aevi a. aevi a. aevo a. annis, obsitus aevo a. annis, plenus aevo a. annis, senectus, senex, vergens annis, veteranus, vetulus, vetus Cn [szyk 11:7] (13:1;4): MurzNT Luc 1/18; Leop Luc 1/7, 18, 2.Mach 4/40; BibRadz 2.Mach 4/40; Flexus aetatis, Podeszłe álbo pochylone látá. Mącz 129d; Gravis aetate. Podeszłych lat Mącz 149b, [114]c; áni fię teź wftydaymy ízedziwości ítarcá wlećiech podeszłego [*nec senis revereamur canos multi temporis*]. *BudBib Sap 2/10; CzechRozm 129; [Antonimus] podeszły w lećiech y z chorzály ná ošiełku fię wlokł/ zimná y vpalenia ćierpiąc. SkarŻyw 411; Tedy rzekł Zácháriáfz do ániołá: Po czymże to poznám? bom ia íeft ítáry: y zóná moiá podeszłá we dniách íwych [processit in diebus suis]. WujNT Luc 1/18, Luc 1/7, 2/36; OrzJan 92. Cf »stary i w leciech podeszły«.**

Szeregi: »ostatni i już podeszły« (1): doźliłmy z łáski páńłkiéy tych lat oítátnich/ y iuź podeszłych bez wízelákiéy ízkody. *OrzJan 92.*

»(bardzo) stary i (a) w leciech podeszły« (3): *GliczKsiąż B2v; Y Był Abráhám bárzo ítáry/ y podeszły w lećiech [senex venerat in dies] BibRadz Gen 24/1; Náóítátek/ Oycy teź ludźie ítáre y w lećiech podeszłe zowiemy/ ktore teź w wćziwości mieć mamy. KuczbKat 305.*

α. W funkcji rzeczownika (2) :

Wyrażenie: »w leciech podeszły«: *HistLan A2, LatHar 31 cf Szeregi.*

Szeregi: »w leciech podeszły i śmierci bliski« (1): Rácz dáć vpáđłym obaczenie/ y polepźenie: w lećiech podeszłym/ y śmierci bliskim íkruchę/ y grzechow odpułźczenie *LatHar 31.*

»tak w leciech podeszły, jako i młody« (1): że to co ładzę ná mym włáfnym zdániu. Może przynieść niemáły pożytek káždemu/ Ták w leciech podeszłemu iáko y młodemu. *HistLan A2v.*

2. Będący w złym stanie, niepomyślny; affectus, afflictus, comminutus, depressus, inclinatus Mącz (5) : *affectae res, Podeszłe rzéczy nie barzo fortunne Mącz 114c; Afflictus Strapiony/ Streftány/*

Zlichocony/ Znędzony/ Vdręczony. [...] Fortuna afflictā, Podeszłe/ Nálomione łzczeńcie. *Mącz* 130b, 57c.

podeszły na czym (1): Comminuti re familiari, Ná gołpodárłtwie podeszli *Mącz* 223b.

Szereg: »podeszły, natargniony« (1): Comminutae opes et depressae, Podeszłe nátárgnione bogáctwo *Mącz* 223b.

II. W funkcji imiesłowu biernego (3) :

1. *Oszukany, podstępnie, zdradliwie zwiedziony; deceptus Vulg; circumscriptus Mącz* (2) : Circumscriptus [...], Ołzukány/ podeszły *Mącz* 374d.

podeszły czym (1): padł w kołciele Nánee/ podeszły ráđą kápłanow Nánee. *Leop 2.Mach* 1/13.

2. *Osiągnięty, zdobyty* (1) : opes accessae, Podeszłe bogáctwá. *Mącz* 266c.

Synonimy: **I.1.** poszły, zeszy; **a.** stary; **II.** omylon, oszukany, zawiedziony, zwiedziony.

Cf **PODEJDZION, PODEJŚĆ, PODESZTY**